TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Liên kết doanh nghiệp Việt - FDI: Từ thu hút vốn đến tạo sức bật cho doanh nghiệp nội

06:16 17/06/2026

Sau gần 40 năm mở cửa thu hút đầu tư nước ngoài, Việt Nam đang đứng trước yêu cầu mới: không chỉ thu hút dòng vốn FDI mà phải biến nguồn lực này thành động lực giúp doanh nghiệp trong nước nâng cao năng lực cạnh tranh, tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu.

Doanh nghiệp Việt vẫn đứng ngoài chuỗi giá trị FDI

Khu vực đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế Việt Nam khi đóng góp lớn vào tăng trưởng xuất khẩu, sản xuất công nghiệp và thu hút việc làm. Tuy nhiên, một thực tế được nhắc đến nhiều năm qua là mức độ liên kết giữa doanh nghiệp FDI và doanh nghiệp trong nước vẫn còn khá hạn chế.

Nghị quyết số 10-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài đã đặt ra yêu cầu mới: Hỗ trợ doanh nghiệp Việt Nam lớn mạnh, tham gia sâu vào chuỗi cung ứng toàn cầu và tăng cường liên kết với khu vực FDI. Đây được xem là bước chuyển quan trọng trong tư duy phát triển, khi mục tiêu không còn dừng lại ở việc thu hút bao nhiêu dự án hay bao nhiêu tỷ USD vốn đầu tư.

Doanh nghiệp Việt cần nâng cao năng lực để tham gia sâu hơn vào chuỗi cung ứng của các tập đoàn FDI.

Theo định hướng mới, hiệu quả của FDI sẽ được đánh giá thông qua khả năng lan tỏa công nghệ, nâng cao năng lực quản trị và tạo cơ hội phát triển cho doanh nghiệp trong nước.

Mặc dù nhiều tập đoàn đa quốc gia đã hiện diện tại Việt Nam, song tỷ lệ doanh nghiệp nội tham gia trực tiếp vào chuỗi cung ứng của họ vẫn chưa tương xứng với tiềm năng. Nhiều linh kiện, nguyên phụ liệu và dịch vụ hỗ trợ vẫn phải nhập khẩu từ các quốc gia khác do doanh nghiệp Việt chưa đáp ứng được các tiêu chuẩn về chất lượng, công nghệ và năng lực sản xuất.

Không ít doanh nghiệp trong nước vẫn hoạt động ở các khâu có giá trị gia tăng thấp, chủ yếu cung cấp dịch vụ đơn giản hoặc gia công. Trong khi đó, các hoạt động nghiên cứu phát triển, thiết kế sản phẩm hay sản xuất công nghệ cao vẫn nằm trong tay các doanh nghiệp nước ngoài.

Cần hệ sinh thái hỗ trợ doanh nghiệp nội tham gia chuỗi cung ứng

Một trong những nguyên nhân khiến doanh nghiệp Việt khó tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu là hạn chế về nguồn lực tài chính, công nghệ và nhân lực chất lượng cao.

Nhiều doanh nghiệp nhỏ và vừa gặp khó khăn trong việc đầu tư đổi mới máy móc, đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế về chất lượng, môi trường hay trách nhiệm xã hội. Bên cạnh đó, chi phí để đạt các chứng nhận quốc tế hoặc triển

khai các giải pháp chuyển đổi số vẫn là gánh nặng đối với không ít doanh nghiệp.

Các chuyên gia cho rằng, để tăng cường liên kết giữa doanh nghiệp Việt và doanh nghiệp FDI, cần xây dựng hệ sinh thái hỗ trợ đồng bộ thay vì để doanh nghiệp tự tìm đường tham gia chuỗi cung ứng.

Trong đó, việc phát triển các chương trình hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp hỗ trợ, hỗ trợ đổi mới công nghệ, nâng cao năng lực quản trị và tiêu chuẩn sản xuất được xem là những giải pháp then chốt. Cùng với đó là cơ chế tín dụng ưu đãi, quỹ hỗ trợ đổi mới sáng tạo và các chương trình đào tạo nhân lực chất lượng cao.

Một giải pháp quan trọng khác là xây dựng cơ sở dữ liệu kết nối cung - cầu giữa doanh nghiệp FDI và doanh nghiệp trong nước. Khi thông tin về nhu cầu mua hàng, tiêu chuẩn kỹ thuật hay kế hoạch mở rộng sản xuất được công khai minh bạch, doanh nghiệp Việt sẽ có cơ hội tiếp cận và chuẩn bị tốt hơn để tham gia chuỗi cung ứng.

Hướng tới mục tiêu doanh nghiệp Việt lớn lên cùng FDI

Nghị quyết 10 đặt mục tiêu đến năm 2030 có khoảng 10.000 doanh nghiệp trong nước tham gia chuỗi cung ứng của khu vực FDI, trong đó có từ 500 đến 1.000 doanh nghiệp trở thành nhà cung ứng cấp 1 cho các tập đoàn đa quốc gia.

Để đạt mục tiêu này, nhiều ý kiến cho rằng, các chính sách ưu đãi dành cho nhà đầu tư nước ngoài cần gắn chặt hơn với yêu cầu chuyển giao công nghệ, đào tạo nhân lực và phát triển nhà cung ứng trong nước. Những dự án có mức độ liên kết cao với doanh nghiệp Việt cần được khuyến khích bằng các cơ chế ưu đãi phù hợp.

Song song với đó, Việt Nam cũng cần tập trung xây dựng lực lượng doanh nghiệp đầu đàn trong các lĩnh vực như điện tử, bán dẫn, cơ khí chính xác, công nghệ số, logistics và công nghệ xanh. Đây sẽ là những doanh nghiệp có khả năng dẫn dắt hệ sinh thái sản xuất trong nước và tạo sức lan tỏa đến các doanh nghiệp nhỏ hơn.

Trong bối cảnh cạnh tranh thu hút FDI ngày càng gay gắt, việc nâng cao chất lượng dòng vốn đầu tư và thúc đẩy liên kết với doanh nghiệp nội địa sẽ là yếu tố quyết định hiệu quả phát triển dài hạn.

Nếu trước đây thành công được đo bằng số vốn đăng ký hay số lượng dự án, thì trong giai đoạn mới, thước đo quan trọng hơn là doanh nghiệp Việt Nam có thể trưởng thành đến đâu từ quá trình hợp tác với khu vực FDI. Đây cũng là nền tảng để Việt Nam từng bước nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và tham gia sâu hơn vào các chuỗi giá trị toàn cầu trong những năm tới.

Minh Thành (t/h)